

РЕШЕНИЕ

№ 63

гр. Шумен, 27.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН, СЪСТАВ I, в публично заседание на двадесет и седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Мирослав Г. Маринов

Членове: Ралица Ив. Хаджииванова
Петранка Б. П.а

при участието на секретаря Станислава Ст. Стойчева
като разгледа докладваното от Петранка Б. П.а Въззивно гражданско дело № 20243600500057 по описа за 2024 година

За да се произнесе взе предвид следното:

С решение №283/01.11.2023 г. по гр.д. №88/2023 г. по описа НПРС е отхвърлен иска по чл. 415 от ГПК във вр. чл.124 от ГПК вр. чл. 240, ал.1 ЗЗД на А. Г. Б. с ЕГН ***** от гр. Варна, ул. „.....“ № 8 срещу М. М. М. с ЕГН ***** с постоянен адрес в гр., ул. „.....“ № 5, вх. 3, ет. 4, ап. 64, за признаване че вземането на А. Г. Б. за сумата от 7000 лв. главница, ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението в съда – 30.03.2023 г., за което е издадена Заповед за изпълнение № 195/10.05.2023 г. по ч.гр.д. № 353/2023 г. на НПРС, съществува. Със същото решение е отхвърлен иска по чл. 415 от ГПК във вр. чл.124 от ГПК вр. чл. 240, ал.1 ЗЗД на А. Г. Б. срещу М. М. М. за признаване, че вземането на А. Г. Б. за сумата от 110,83 лв. мораторна лихва за периода от 01.02.2023 г. до 29.03.2023 г., за което е издадена Заповед за изпълнение № 195/10.05.2023 г. по ч.гр.д. № 353/2023 г. на НПРС, съществува. На основание чл. 77 от ГПК А. Б. е осъден да заплати на НПРС държавна такса в размер на 45,56 лв.

Недоволен от решението останал ищецът. Изводите на съда били противоречиви, доколкото е приел, че от представената в оригинал разписка, представляваща частен свидетелстващ документ, се доказвало косвено наличието на сключен между страните договор за заем и приел за установено, че ответникът е получил сумата от 7000 лв., а след това е формирал извод, че от събраните по делото доказателства не се установявало по несъмнен и категоричен начин, че ответникът е получил от ищеца посочената в разписката и претендирана сума. Констатацията на съда, че от съдържанието на представената разписка не се установява кой е заемотелът и кой е предал паричната сума, била лишена от конкретен смисъл, тъй като по ч.гр.д. №353/2023 г. на НПРС била издадена заповед за изпълнение на парично задължение и изпълнителен лист. Така при приключилото заповедно производство нямало как да си помисли, че съдът ще приеме, че по делото не се установява кой е заемотел и кой е предал сумата. Моли решението, като неправилно, незаконосъобразно и необосновано, постановено при съществени процесуални нарушения и

нарушение на материалния закон, да бъде върнато на първоинстанционния съд за ново разглеждане от друг съдебен състав, а при липса на съществени процесуални пропуски – въззивната инстанция да разгледа делото по същество. Претендира присъждане на разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от въззиваемата страна, чрез назначения ѝ особен представител – адв. Н. Д., в който изразява становище за неоснователността ѝ.

Воззивната жалба е подадена в срока по чл. 259 ГПК, от надлежна страна и срещу подлежащ на обжалване акт, поради което е допустима и следва да се разгледа по същество.

След проверка по реда на чл. 269 от ГПК, въззивният съд намери, че обжалваното решение е валидно и допустимо, като в хода на процеса и при постановяването му не са допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила и не е нарушена императивна правна норма.

Шуменският окръжен съд, след като обсъди доводите, изложени в жалбата и отговора и прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Със заповед за изпълнение на парично задължение №195/10.05.2023 г. по чл. 410 от ГПК по ч. гр. д. №353/2023 год. по описа на НПРС съдът е разпоредил длъжника М. М. М. да заплати на кредитора А. Г. Б. сумата 7000 лева - главница, представляваща вземане по договор за заем от 03.01.2023 г., ведно със законната лихва за период от 30.03.2023 г. до изплащане на вземането, както и да заплати сумата 110,83 лв. – мораторна лихва за период 01.02.2023 г. до 29.03.2023 г. и разноски – 142,22 лв. - заплатена държавна такса и 425,00 лв. – адвокатско възнаграждение. Заповедта е връчена на длъжника при условията на чл. 47, ал. 5 от ГПК, поради което и при наличие на предпоставките по чл. 415, ал. 1, т. 2 от ГПК съдът указал на заявителя да предяви установителен иск за вземането си в едномесечен срок от съобщението. Последното е връчено на заявителя на 14.06.2023 г. Исковата молба е подадена в законоустановения срок /на 19.06.2023 г./.

В исковата молба се твърди, че страните сключили договор за заем на 03.01.2023 г. за сумата от 7 000 лв. за срок до 01.02.2023 г. Ищецът, като заемодател, предал на ответника посочената сума срещу разписка, в която посочили датата на предаването, приел М. М. М. и ЕГН и предал сумата А. Г. Б. и ЕГН, размера на предоставената сума и датата на нейното връщане, като всеки от тях положил своя подпис върху разписката. Въпреки проведените разговори с ответника за връщане на сумата до предявяване на исковете не било извършено плащане от негова страна.

Особеният представител – адв. Н. Д. от ШАК е оспорила исковете по основание и размер. Заявява, че приложената разписка не удостоверява от кого е получен заемът и на кого следва да се върне сумата. След подписите, видимо с различен почерк, било изписано името на ищеца по делото. Именно поради това, не можело да се обоснове извод, че ищецът е предал на ответника процесната сума и че именно на ищеца следва да бъде върната. Твърди, че ответникът не дължи процесната сума, нито мораторна лихва върху нея.

Съдът констатира от представената в оригинал разписка, приложен на л. 6 от ч.гр.д. №353/2023 г. по описа на НПРС, че ответникът е получил сумата от 7 000 лв., която ще върне на 01.02.2023 г., като след изявлението за връщане на паричната сума следват два подписа за получил и предал. След положените подписи е записано името „А. Г. Б.“ и са посочени цифри, идентични с ЕГН на ищеца от исковата молба.

При така установените факти, съдът достигна до следните изводи:

Предмет на настоящото производство са заявени претенции с правно основание чл. 422 от ГПК - за установяване съществуването на вземания за сумата от 7000 лв. главница, представляваща задължение по договор за заем от 03.01.2023 г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на изявлението в съда – 30.03.2023 г. и за сумата от 110,83 лв. - мораторна лихва за периода от 01.02.2023 г. до 29.03.2023 г., след издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК № 195/10.05.2023 г. по

В установената съдебна практика се приема, че елементите от фактическия състав на договора за заем са: съгласие на страните за предаване от заемодателя в собственост на заемателя на парична сума и реалното предаване на тази сума от заемодателя на заемателя. Доказателствената тежест за пълно и главно доказване на така установените елементи от фактическия състав на договора за заем носи ищецът, защото той извлича търсената от него изгода от доказване на сключен договор за заем с ответника и неизпълнено договорно задължение на последния. Ответникът провежда насрещно доказване на своите правоизключващи или правопогасяващи възражения, от които цели да извлече благоприятни правни последици.

Договорът за заем е неформален, поради което може да бъде сключен както в писмена, така и в устна форма. С постановеното по реда на чл. 290 ГПК, решение № 582 от 21.12.2010 г. на ВКС по гр. д. № 1384/2009 г., IV г. о., ГК, ВКС е прието, че установяването на заемно правоотношение може да се осъществи не само с договор, но и с писмен документ - разписка, декларация, изходящ от длъжника, удостоверяващ получаването от него на заетата сума и задължението му да я върне.

От представената разписка, на която ищецът се позовава, се установява, че ответникът на 03.01.2023 г. е получил сумата от 7 000 лв., която се задължил да върне на 01.02.2023 г. Разписката съдържа информация за вида на договора (видно от използвания в него израз „ще върна“), размера на заемната сума и падеж. Настоящата инстанция не споделя твърдението на назначеният представител на ответника, че от процесната разписка не може да се установи, че именно между страните в настоящата съдебно производство е постигнато съгласие за предаване от ищеца – заемодател в собственост на ответника - заемател на паричната сума със задължение да я върне на посочената дата, поради което не може да се презумира съществуването на договор за заем именно между страните в настоящото производство, доколкото в същата не се съдържа изявление на кого ще я върне. От правна гледна точка, отразените след положените два подписа за „получил“ и „предал“ имена и ЕГН съответстващи на тези на ищеца не могат да се ползват с доказателствената сила на изготвения частен документ, а именно - че изхождат от автора на волеизявлението – ответника. Процесната разписка е частен писмен свидетелстващ документ, изходящ от ответника и ищеца и има характера на косвено доказателство за съществуването на облигационно отношение между страните по договор за заем от 03.01.2023 г. Настоящият съдебен състав приема, че е доказана автентичността на подписа на ответника (този факт не се оспорва), поради което цени разписката като релевантно писмено доказателство, установяващо получаване на сумата от 7 000 лв. и поетото задължение от ответника за връщането ѝ на посочената дата. Автентичността на подписа срещу „предал“ на процесната разписка не е оспорена изрично от насрещната страна. Още повече, че и при преценката на останалите релевантни за спора доказателства се установява, че подписът е положен от ищеца. Както бе посочено по-горе, изписването на трите имена и ЕГН на ищеца след положените подписи не може да ангажира ответника. Но предположението, че е възможно разписката да е подписана от ищеца, в качеството му на заемодател и предал заетата сума, преценено в съвкупност с 1) приетия за установен факт, че подписът за „приел“ е на ответника и изявлението на последния, че е получил сумата, която „ще върне“ на посочената дата; 2) обстоятелството, че не се оспорва подписът за „предал“ да е на ищеца; 3) видимо подписите за „предал“ и „приел“ са положени на един и същ ред и с еднаква химикална паста, което не поражда съмнение за привнасяне на подписа за „предал“ след съставянето ѝ; 4) съпоставянето на подписа за „предал“ с други, изходящи от ищеца документи по делото и с неоспорено авторство (договори за правна защита и съдействие, пълномощни, депозирания пред съда декларация за имуществено състояние, положените подписи за надлежно заверяване на представени копия на документи с оригинала); 5) фактът, че разписката (в оригинал), установяваща предаване на сумата, е в държане на ищеца; 6) твърдението на последния, че страните се познават, което се подкрепя от обстоятелството, че на посочения във въззивната жалба мобилен номер на ответника,

длъжностното лице по призоваване е успяло да се свърже с него и последният обещал да се яви, за да получи адресираната до него призовка, както и 7) липсата на твърдения на ответника, че друго лице му е дало пари, което е имал възможност да стори пред настоящата инстанция (установява се от удостовереното от длъжностното лице, че по телефона е научил за воденото срещу него производство) представляват доказателство за твърдението на ищеца, че положеният подпис за „предал“ е негов. Именно съвкупната преценка на изложените обстоятелства дава основание на съда да изгради вътрешно убеждение за това дали е доказан правнорелевантният факт – кои са страните по договора, съществен елемент от всеки вид договор. Поради изложеното съдът приема, че страните по делото са направили насрещни изявления за сключването на твърдения в исковата молба договор за паричен заем и че ищецът - заемотател е предал паричната сума на ответника - заемотател, който я е приел на посоченото основание. Поради това и с оглед на твърденията на ищеца в хода на процеса (в заповедното и исковото производство) и изявлението на ответника, съдържащо се в разписката, съдът приема за доказано съществуването на валидно облигационно правоотношение между страните по договор за заем. По делото не са ангажирани доказателства за плащане в срок, поради което за заемотателя се е породило правото да иска задълженото лице да върне сумата.

Поради изложеното претенцията за установяване съществуването на вземане за сумата от 7000 лв. - главница, представляваща задължение по договор за заем от 03.01.2023 г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението в съда – 30.03.2023 г. се явява основателна.

Поради основателността на главната претенция за сумата от 7 000 лв., представляваща главница по договор за заем и липсата на доказателства за връщането ѝ, основателен и доказан се явява и акцесорният иск за претендираната мораторна лихва.

Като е достигнал до различни правни изводи първоинстанционният съд е постановил неправилно решение, поради което следва да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което заявените претенции с правно основание чл. 422 от ГПК - за установяване съществуването на вземания за сумата от 7000 лв. - главница, представляваща задължение по договор за заем от 03.01.2023 г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението в съда – 30.03.2023 г. и за сумата от 110,83 лв. - мораторна лихва за периода от 01.02.2023 г. до 29.03.2023 г., след издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК №195/10.05.2023 г. по ч.гр.д. № 353/2023 г. на НПРС, следва да бъдат уважени.

По разноските:

С оглед изхода на делото на въззивника следва да бъдат присъдени направените разноски, които възлизат на 2 645,52 лв., представляващи разноски в заповедното производство - 142,22 лв. за платена държавна такса и 425,00 лв. платено възнаграждение за адвокат; в първоинстанционното производство – 142,22 лв. за платена държавна такса, 425,00 лв. – адвокатски хонорар и 1011,08 лв. за особен представител и във въззивното производство – 500 лв. за адвокатско възнаграждение.

Поради основателността на жалбата и доколкото на основание чл. 83, ал. 2 от ГПК въззивникът (ищец) е освободен от заплащане на държавни такси и разноски до приключване на производството, дължимата за въззивното производство държавна такса в размер 165,00 лв. и заплатеното от бюджета на ШОС възнаграждение за особен представител в размер на 600,00 лв., следва да бъдат възложени в тежест на въззиваемия (ответник).

Водим от горното, Шуменският окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло решение №283/01.11.2023 г. по гр.д. №88/2023 г. по описа НПРС и

вместо него постановява:

ПРИЗНАВА за установено между страните, че М. М. М. с ЕГН *****, с постоянен адрес в гр., ул. „.....“ № 5, вх. 3, ет. 4, ап. 64 дължи на А. Г. Б. с ЕГН ***** от гр. Варна, ул. „.....“ № 8, на основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД сумата 7 000 лв., представляваща задължение по договор за заем от 03.01.2023 г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението в съда – 30.03.2023 г. до окончателното изплащане на сумата и на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД сумата 110,83 лв., представляваща изтекла лихва върху главницата от 7 000 лв. за периода от 01.02.2023 г. до 29.03.2023 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение №195/10.05.2023 г. по ч.гр.д. №353/2023 г. по описа на НПРС.

ОСЪЖДА М. М. М. да заплати на А. Г. Б. сумата в размер на 2 645,52 лв., представляваща разноски за заповедното, първоинстанционното и въззивното производство.

ОКЪЖДА на основание чл. 77 от ГПК М. М. М. да заплати в полза на държавата по сметката на ШОС сумата в размер на 765,00 лв., представляваща дължимата за въззивното производство държавна такса в размер 165,00 лв. и заплатеното от бюджета на ШОС възнаграждение за особен представител в размер на 600,00 лв.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____